

"Hem hayat o kadar nezih ve temizdir ki, iki vechi, yani mülk ve melekûtiyet vecihleri temizdir, paktır, şeffaftır. Dest-i kudret, esbabın perdesini vazetmeyerek, doğrudan doğruya mübaşeret ediyor." İzah eder misiniz?

Mesnevî-i Nuriye'de **"Her şeyin içine melekût, dışına da mülk denir."** ifadesi geçer.

Güzelliği doğrudan görünemeyen, sathî bir bakışla çirkin zannedilen şeylerin yaratılmasında sebepler perde olarak vazife almışlardır. Mesela, hastalıklara ve ölümlere mikroplar, trafik kazaları, hava muhalefeti gibi şeyler perde olurlar. Hastalığın melekûtiyet ciheti, yani günahlara kefarete olması, sabretmek şartıyla insanı manen yükseltmesi, kalbin bu dünya hayatından ahiret hayatına teveccüh etmesi gibi güzel yönleri ilk bakışta görülmezler. Biz hastalığın mülk cihetindeki rahatsız edici hallerine baktığımızda sabırsızlanarak şikâyet yoluna gitmeyelim diye sebepler perde olurlar. Nefsimiz itirazlarını o sebeplere yapar, onlardan şikâyetçi olmakla isyan belasından kurtulur. Ölümün de mülk ciheti çirkin görülür, ama iç yüzü insanın dünyadan daha güzel bir âleme göç etmesidir.

Hayat her yönüyle güzel, nezih ve temiz olduğu için onun yaratılmasında sebeplere bir vazife düşmez. Hayatın mülk ciheti de melekût ciheti de güzeldir. Yani hayat her yönüyle ve her şeyiyle bir güzellik kaynağıdır.

Ama Allah'ın bazı nimetleri ve mahlûkları vardır ki, hem mülk yüzü, hem de melekût yüzü şeffaf ve parlaktır. Bu nimetler, her veçhesi ile Allah'ın isim ve sıfatlarına münasip bir mahiyettedir. Zahiren de olsa çirkin ve zararlı bir tarafı yoktur.

Mesela **varlık, hayat, nur, iman, hidayet** gibi şeylerin her tarafı güzel ve hoştur.

Hiç kimse; **"Hayat, nur ve varlık kötüdür. Allah neden bunları bana verdi?"** diyebilir mi? İşte bu nimetlerin iki yüzünün de temiz ve parlak olması bu mânâdadır. Yani bu nimetlerin her ciheti, güzeldir.

Allah, birçok hikmete binaen ve imtihan gereği olarak bazı zararlı varlıkları yaratmıştır; sıcak ile soğuk, ışık ile karanlık, iyilik ile kötülük gibi çok zıtları iç içe ve beraber halk etmiştir. Dünyadaki bu çirkin ve zararlı maddeler ile isim ve sıfatları arasına da sebepleri koymuş ki, aralarında doğrudan bir temas görülmesin. Zira Allah'ın izzet ve azameti bunu iktiza eder. Hem de insanların haksız ve yersiz şikâyet ve isyanları doğrudan Allah'a gitmemesi için, **araya zahiren çirkin gibi görünen sebepler konulmuştur.**

Dünyevî sebepler; Allah'ın izzet ve azametine yapılacak haksız şekvalara ve itirazlara bir perdedir. Ekseri avam insanlar, hayrı da şerri de Allah'ın yarattığından gaflet ederek itirazlarını sebeplere yönlendirirler.

Aynı şekilde Hz. Azrail de ruhları almakla vazifeli bir memurdur. Zahiren çirkin olan ve şer gibi görünen ölümlerde şekvalar Cenab-ı Hakk'a gitmesin diye hastalıklar ve Hz Azrail sebep ve perde kılınmıştır.

"Evet, izzet ve azamet ister ki, esbab perdedar-ı dest-i kudret ola aklın nazarında. Tevhid ve celâl ister ki, esbab ellerini çeksinler tesir-i hakikîden."(1)

1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Lem'alar.](#)